

of their legal competence. The essence and forms of legal work are differentiated depending on the level of teachers' professional competence; experience of professional skills of the specialists by defined specialties; personal interests, needs, motifs of teachers' work; age of each pedagogical worker and his/her pedagogical work experience at the educational establishment; level of psychological maturity to develop legal competence of students, etc. Proficiency of a future teacher to develop legal competence of students is considered as a sufficient level of professional pedagogical and legal competence of an elementary school teacher. Therefore, a set of components, characterizing the proficiency (motivation, knowledge, activity and personality) are specified in the research. The work identifies peculiarities of development of professional pedagogical and legal competence of an elementary school teacher. The concept suggests that training of the future teachers to be able to develop legal competence of their students is implemented under the following conditions, particularly formation of the proficiency of future teachers to develop legal competence of students by the components; upgrading of the content of professional knowledge on the essence or organization of the legal activity; development of innovative methods and forms, aimed for the students to understand the importance of legal competence; use of the gained knowledge and mastered skills in the process of pedagogical practice and future professional activity.

Key words: concept, development, professional competence, pedagogical and legal competence, future teacher, elementary school, elementary school students.

УДК 378.091.26:338.48-027.512

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.77.38>

Романенко О. В., Обозний В. В.

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ ТУРИЗМУ ЗА ВИМОГАМИ НАЗЯВО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджуються питання підготовки та безпосереднього проходження акредитаційної експертизи за спеціальністю «242 Туризм» освітньо-професійної програми «Міжнародний туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри туризму, роботи експертної групи Національного агентства з питань забезпечення якості вищої освіти з 28 по 30 вересня 2020 року у віддаленому (дистанційному) режимі, актуальність, важливість і необхідність якої продиктована сучасними реаліями відповідності механізму формування загальноєвропейського освітнього простору, що дасть змогу забезпечити міжнародне визнання національних освітніх програм, мобільність студентів і викладачів, підвищить якість освіти. Розглядаються перспективні етапи удосконалення роботи: на профорієнтаційному етапі – посилення профорієнтаційної роботи з майбутніми абітурієнтами, зокрема використання розробленої системи пошуку навчання і професійної орієнтації на краєзнавство і туризм здібної учнівської молоді в системі шкільного профільного навчання, наприклад, у МАН; на організаційному і теоретико-аналітичному етапі – теоретичне обґрунтування технологічного підходу як одного з напрямів удосконалення процесу навчання. Зокрема, підготовка фахівців майбутніх бакалаврів туризму на основі реалізації науково-дослідної складової частини виробничих практик, які на різних курсах мають бути змодельовані таким чином, щоб розвивати в студентів науково-дослідницькі компетенції, а на їх основі формувати компетенції професійні; на дослідницько-прикладному етапі – в умовах виробничої практики вирішувати бізнесово-господарські завдання та створювати зразки навчально-виробничої діяльності, які сприяють професійному зростанню майбутнього фахівця бакалавра туризму; під час навчально-методичного етапу напрацьовані результати впроваджувати у навчально-виховний процес, зокрема, удосконалювати технологію професійної підготовки майбутніх фахівців бакалаврів туризму.

Ключові слова: фахівець бакалавр туризму, експерти, критерії оцінювання якості, європейські стандарти, педагогіка, економіка, географія, ОПП «Міжнародний туризм».

Важливою проблемою залишається організація якісної освіти фахівця туризму в умовах євроінтеграційного руху, національної освіти до загальноєвропейської політики у сфері професійної освіти і навчання в закладах вищої освіти.

В останні роки почав активно функціонувати ринок освітніх туристичних послуг із посиленням на ньому конкуренції перед педагогічними закладами вищої освіти, в яких здійснюється туристична підготовка кадрів. Нині процес формування контингенту абітурієнтів утруднюється такими обставинами: по-перше, об'єктивно скорочується кількість абітурієнтів внаслідок демографічного спаду 1991–1999 р., що привело до фактичного зникнення конкурентності під час прийому в заклади вищої освіти; по-друге, з різних причин погіршується «якість» набору та мотивація молоді до навчання; по-третє, негативну роль відіграє поширена в останнє десятиріччя тенденція заміни копійного профорієнтаційного навчання учнівської молоді агітаційно-рекламними заходами, орієнтованими на вступ до ЗВО. Залишається значною частка абітурієнтів і студентів-початківців, які намагаються перенести стереотип відпочинкового туризму на професійну діяльність. Практичний досвід нагадує про те, що повноцінно розкрити майбутнім абітурієнтам сутність і творчий характер професійної туристичної діяльності можна тільки в умовах профорієнтаційно-профільного навчання.

На цьому етапі державотворення пошук, навчання і виховання підростаючого покоління розглядається державою як безперервний процес формування творчої особистості, розвиток культурного та інтелектуального потенціалу країни. У зв'язку з цим стають необхідними активні форми освітнього процесу, в яких якісно змінюються можливості індивідуальної освітньої діяльності. Потрібні фахівці, які здатні моделювати обслуговування туристів і відпочиваючих, започаткувати власний бізнес і створювати робочі місця [1, с. 259–261].

Основні напрями та вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців туризму містяться в засадах конституції України (1996, ред. 2016), законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), «Про туризм» (2015), «Про курорти» (2000); положення щодо модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців (Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.» (2013)), неперервності освіти, міжнародної співпраці, інтеграції в галузі освіти (Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті (2002)), врахування потреб молоді та співвідношення їх реалізації з економічними можливостями держави (Закон України «Про сприяння соціальному ставленню та розвитку молоді в Україні» (2017)), введення дисциплін з економіки, педагогіки, соціальної, культурної цінності туристичних обмінів (Глобальний етичний кодекс туризму (1999)), сприяння розвитку туристичної освіти (Осацька декларація тисячоліття (2001)), сталого розвитку туризму (Резолюція 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН (2015)).

Проблема освіти фахівця туризму в закладах вищої освіти знайшла своє відображення у працях, спрямованих на дослідження філософської освіти – В. П. Андрущенко, В. Г. Кремень, В. О. Огнев'юк та ін., неперервної професійної освіти – С. У. Гончаренко, Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва та ін., розвитку особистості фахівця з професійної підготовки – В. В. Рибалка, В. А. Семиченко, Л. П. Сущенко та ін., професійної компетентності фахівця Л. В. Безкоровайна, О. У. Гура, Дж. Равен, А. К. Маркова та ін., педагогічної технології – В. П. Безпалько, М. М. Левіна, Л. М. Петренко, Г. К. Селевко та ін., інформаційного забезпечення освіти – В. Ю. Биков, Р. М. Вернидуб, А. П. Кудін, В. К. Вінник, М. Ю. Кадемія, Р. В. Клопов та ін.

На увагу заслуговують присвячені різним питанням туризму праці вітчизняних вчених (О. О. Бейдик, М. Г. Бойко, О. О. Любіцева, І. Г. Смирнов, В. В. Обозний, В. Д. Дехтяр, В. К. Федорченко, С. П. Фокін, О. Д. Наровлянський, О. В. Скалій, О. В. Колотуха, Ю. А. Грабовський, М. П. Мальська тощо) і зарубіжних науковців (К. Аннару, Дж. Боуен, І. Голдер, П. Димитратос, Д. Л. Едгель, І. В. Зорін, Т. П. Каверіна, Т. П. Квартальнов, В. І. Ганопольський, Ю. А. Штюрмер, О. О. Остапеч, Ф. Котлер, Дж. Майкенз та ін.).

Мета статті – провести аналіз рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо ліцензійної експертизи освітньо-професійної програми «Міжнародний туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо відповідності сучасним вимогам та запропонувати шляхи їх вирішення.

Національне агентство з питань забезпечення якості вищої освіти – важливий орган у реформі університетів та наукових установ. Агентство акредитує вишам навчальні програми, відповідає за боротьбу з плагіатом і псевдонаукою, тобто має важелі впливу та інструменти для боротьби з корупцією. Агентство є членом ENQA (Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти), повноправним членом Міжнародної мережі агентств із забезпечення якості вищої освіти (INQAAHE), Центрально-Європейської мережі агентств з якості (CEENQA) та Міжнародного центру з академічної доброчесності (ICAI).

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження МОНу, аналізує якість освітньої діяльності ЗВО, проводить ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності, формує пропозиції щодо переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на відповідних рівнях вищої освіти, і подає його МОН, формує єдину базу даних запроваджених закладами вищої освіти спеціалізацій на кожному рівні вищої освіти, проводить акредитацію освітніх програм, формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків ЗВО України, за якими можуть визначатися рейтинги ЗВО України, розробляє вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, розробляє порядок їх присудження спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) та подає його на затвердження МОНу, розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад та подає його на затвердження МОНу, акредитує спеціалізовані вчені ради та контролює їхню діяльність, акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Агентство щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінетові Міністрів України та ЗВО для їх обговорення та належного реагування [2].

Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості [3].

У 2014 р. Міністерство освіти і науки України оприлюднило для громадського обговорення проект Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», що має такий статус: державна організація (установа, заклад); юридична особа публічного права; неприбуткова організація; постійно діючий колегіальний орган, уповноважений Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти. Концепція Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (Національне агентство) формувалася з 2012 р. по 2016 р., а почало працювати воно в повному форматі з 2019 р.

Британський досвід «масифікації» вищої освіти показує, що не можна всі заклади вищої освіти вимірювати за єдиними критеріями. Необхідна автономія закладів, які своєю чергою мають самі визначити своє місце в регіональному, галузевому, науковому чи професійному, світовому контекстах. Але при всій цій різноманітності один складник має залишатися незмінним: освіта (якою б не був її фокус) має бути якісною. Викладання має призводити до розвитку компетентностей, навчання має бути результативним. Саме про це йдеться в британській концепції викладацької майстерності (teaching excellence) [4].

На етапі державного і духовного відродження України в життя концепції виховання молоді націлює і ВНЗ на цілеспрямовану роботу та залучення молоді до туристської роботи [5, с. 123–141].

У Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова підготовку фахівців за напрямом «Туризм» було розпочато у 2004 р. на кафедрі географії України та краєзнавства (завідувач – доц. В. В. Ковтун), а у 2009 р. почала функціонувати новостворена кафедра туризму (завідувач – проф. В. В. Обозний). У 2009 р. у складі кафедри працювало 3 викладачі основного складу та 17 викладачів-сумісників.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії освітньо-професійна програма «Міжнародний туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри туризму має певною мірою експериментальний характер, зокрема:

- допомагає педагогічному закладі вищої освіти займати відповідне місце на ринку освітніх туристичних послуг, спрямовуючи свою діяльність на підготовку туристських кадрів для розвитку, насамперед, міжнародного (в'їзного) та регіонального туризму;
- спрямовує підготовку студентів на здобуття компетентностей щодо розвитку туризму у внутрішніх (сільських, гірських) регіонах країни та розвитку міжнародного туризму (в'їзного);
- передбачає проведення спеціальних навчально-виробничих практик у Науково-навчальному центрі «Синеvir» (територія Національного природного парку «Синеvir» Міжгірського району Закарпатської області), Парку природи «Беремицьке» Козелецького району Чернігівської області, які також надають оздоровчо-туристичні послуги. Практичну підготовку майбутніх фахівців бакалаврів туризму спрямовано на моделювання туристичного бізнесу на конкретній території і конкретному об'єкті на основі реалізації науково-дослідної складової частини виробничих практик;
- передбачає участь студентів у дослідницьких проєктах, які виконуються науково-дослідною лабораторією туризму та краєзнавства. На різних курсах науковий пошук студентів змодельовано таким чином, щоб розвивати спочатку науково-дослідницькі компетенції, а на їх основі формувати компетенції професійні;
- передбачає отримання студентами знань з двох іноземних мов;
- орієнтує на формування спеціальних знань і вмінь щодо використання для потреб професійного туризму «шкільного ресурсу» і профорієнтаційного спрямування шкільної (позашкільної) роботи на сферу обслуговування, зокрема туризм.

У НПУ імені І. П. Драгоманова кафедра туризму та її науково-дослідна лабораторія, з самого початку свого існування вирішуючи означені проблеми, виділяли і розробляли послідовні стадії і моделі і створювали інтегративну систему професійно-туристичної підготовки майбутніх фахівців туризму. Зокрема, в результаті виконання освітньо-профорієнтаційного проєкту «*Краєзнавство і туризм в Малій академії наук*» (2012–2014 рр.) розроблено організаційно-методичну систему пошуку, навчання і виховання учнівської молоді і профільно-орієнтованому туристичному напрямі та видано два навчальних посібники; під час технологічно-дослідницького проєкту «*Становлення та розвиток Науково-навчального центру «Синеvir»*» (2012–2014 рр.) розроблено принципово нову навчальну технологію підготовки майбутніх фахівців туризму на основі реалізації науково-дослідної складової частини виробничих практик. На різних курсах вони змодельовані таким чином, щоб розвивати у студентів науково-дослідницькі компетенції, а на їх основі формувати компетенції професійні; у процесі освітньо-професійного проєкту «*Теоретичні та методичні засади ступеневої підготовки фахівці сфери туризму в умовах педагогічного університету*» (2014–2017 рр.) закладено основи становлення перспективної моделі впровадження ефективних форм підготовки фахівців туризму, здатних до різноцільового моделювання перспективних видів туристичної діяльності; у процесі організаційно-дослідницького проєкту «*Поєднана підготовка педагогічних та туристських кадрів*» (2016–2018 рр.) поряд із традиційною ресурсно-технологічною стратегією запропоновано освітню стратегію розвитку регіонального туризму, впровадження якої в систему шкільного (позашкільного) краєзнавства і дитячо-юнацького туризму має сприяти як появі нових перспективних видів самодіяльного туризму, так і запровадженню профорієнтаційно-профільного навчання учнів, орієнтованого на сферу послуг, зокрема туризм.

У педагогічних закладах вищої освіти створюється можливість суттєво впливати на рівень туристичної індустрії шляхом гнучкості і багатоваріантності програм навчання в системі професійно-туристичної освіти, зокрема: на бакалаврському рівні спрямуванням професійно-туристичної освіти (за освітньо-професійною програмою) напрям 24 «Сфера обслуговування», спеціальність 242 «Туризм», на підготовку вчителя і викладача (напрямок 01 «Освіта», спеціальність 015 «Професійна освіта» (туризм) з профільного навчання, орієнтованого на туристичну сферу послуг.

Новий Закон «Про повну загальну середню освіту» відкриває можливість: стати вчителем людині з будь-якою, а не лише педагогічною, вищою освітою; педагогічному університету надавати як педагогічну, так і непедагогічну підготовку одночасно, готувати і до вчительства, і до комерційної діяльності. Тому кафедра туризму передбачала для майбутніх фахівців туризму змогу отримувати вищу освіту в умовах поєднаної підготовки педагогічних і туристських кадрів, зокрема, актуалізувала питання їх підготовки до використання «шкільного ресурсу» у створенні регіонального туристичного продукту та участі у профорієнтаційному спрямуванні шкільної туристсько-краєзнавчої роботи на сферу обслуговування, наприклад, туризм.

Освітньо-професійна програма «Міжнародний туризм», яка є міждисциплінарною та забезпечує взаємопроникнення навчального змісту різних галузей знань (педагогічних, економічних, географічних, політичних, правознавчих, культурологічних тощо) і при цьому не порушує цілісність професійно-туристичної підготовки майбутнього фахівця, де дисципліни та модулі, які включені в програму, орієнтовані на актуальні напрями суспільного розвитку, в рамках яких можливе професійне та освітньо-наукове становлення здобувача вищої освіти, була розроблена проектною групою у такому складі: керівник проектної групи В. В. Обозний – доктор педагогічних наук, професор, члени проектної групи О. В. Борисова – кандидат географічних наук, А. В. Кравченко – кандидат економічних наук, доцент, О. В. Романенко – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри туризму. Рецензії-відгуки зовнішніх експертів стейкхолдерів: професор кафедри країнознавства та міжнародного туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук І. Г. Смирнов; директор Парку природи «Беремицьке» Т. В. Ферльовська, директор готельно-ресторанного комплексу «Фортеця Гетьмана» І. К. Волинець, В.о. начальника Управління освіти, молоді та спорту Святошинської районної у м. Києві державної адміністрації І. І. Коваленко.

Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 9 від 29 серпня 2019 р.) затверджено критерії оцінювання якості освітньої програми. Застосування Критеріїв передбачає встановлення того, до якої міри певна ОП і практика її реалізації відповідає цій ідеальній ситуації. Під час аналізу відповідності певним критеріям експертна група має врахувати динаміку змін та розвитку ОП у період до проведення акредитації і на основі цієї динаміки, з урахуванням інших відомостей, здобутих під час експертизи, зробити висновок щодо спроможності ЗВО забезпечити дотримання певного критерію надалі. Часовий горизонт, що включається до розгляду, становитиме час від попередньої акредитації до планованого часу наступної акредитації (за умови позитивного висновку поточної). Критерій 1 – проектування та цілі ОП. Критерій 2 – структура та зміст ОП. Критерій 3 – доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Критерій 4 – навчання і викладання за освітньою програмою. Критерій 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Критерій 6 – людські ресурси. Підкритерій 6.1 стосується відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним РН. Цей підкритерій слідує принципу *fitness for purpose*, вимагаючи, щоб ЗВО добирав викладачів, виходячи із визначених цілей ОП. У відомостях про самооцінювання ЗВО обґрунтовує відповідність викладачів тим дисциплінам, які вони викладають. Своєю чергою дисципліни співвідносяться з відповідними програмними РН під час аналізу підкритерію 2.2. Кадрова автономія ЗВО означає, що саме заклад є відповідальним за рішення щодо викладання певної дисципліни певним викладачем. Критерій 7 – освітнє середовище та матеріальні ресурси.

Критерій 8 – внутрішнє забезпечення якості ОП. Критерій 9 визначає вимоги щодо прозорості і публічності діяльності ЗВО. Критерій 10 – навчання через дослідження.

За критеріями оцінювання якості кафедра отримала зауваження та повторну акредитацію на березень 2021 р.

Висновки. Діяльність кафедри туризму з надання освітянських послуг можна порівняти з класичною схемою життєвого циклу туристичного продукту, де постійними залишаються лише потреби, а засоби їх задоволення змінюються: перший – етап впровадження, другий – етап зростання, третій – етап зрілості, четвертий – етап спаду, який саме і відбувається. Розробка, впровадження, удосконалення перспективних етапів роботи кафедри (профорієнтаційного, організаційного, теоретико-аналітичного та дослідницько-прикладного) відбувалися в умовах жорсткого функціонування ринку освітніх туристичних послуг із посиленням конкуренції між закладами вищої освіти: починали з 20 ВНЗ по країні у 2004 р., а нині є 120 ЗВО, які здійснюють туристичну підготовку кадрів.

За українськими вимогами, акредитацію 2009 р. кафедра туризму пройшла на достатньому рівні (проектна група: В. В. Обозний, О. В. Романенко, Л. П. Барташ та 17 викладачів-сумісників), за показниками подальшої роботи весь колектив неодноразово був відзначений подяками керівництва Університету за високі успіхи в роботі з 2009 по 2017 рр.

Роки	Загалом	Вступники	
		бюджет	контракт
2015	33	10	23
2016	45	8	35
2017	23	6	17
2018	8	4	4
2019	5	1/2	4
2020	17	2	15

Станом на вересень 2020 р., працюють шість штатних викладачів кафедри туризму, які спрямовують свою науково-педагогічну діяльність, по-перше, на виконання рішень і завдань університету відповідно до сучасних напрямів трансформації національної гуманітарної освіти, по-друге, на роботу із звітом про самооцінювання освітньої програми та інших відомостей, що подаються для акредитації в НАЗЯВО, по-третє на переформатування навчального процесу зі студентами у форматі дистанційного навчання.

За Британськими вимогами «масифікації» вищої освіти кафедра туризму не дотягує до визначеного рівня, потрібен час для відповідної модернізації. Крім цього, є пропозиції щодо перспектив на майбутнє: по-перше, укласти довгострокову угоду про створення Союзу або угоду про співробітництво між Великою Британією, Канадою, США та Україною на 5–50 років із можливістю подальшого автоматичного продовження, щодо освітніх проєктів та їх фінансування; по-друге, зменшити загальну кількість абітурієнтів вступної компанії по країні до 50 % (модель Британії), наприклад, шляхом збільшення вимог рівня знань двох іноземних (англійської та ін. мови); по-третє, вирівняти оплату праці освітянам цих проєктів до рівня союзних країн; по-четверте, надавати перше місце працевлаштування в союзних країнах випускникам, які відповідають вимогам європейських та світових стандартів; по-п'яте, обрати та затвердити один із п'яти статусів НАЗЯВО. Також підтримуємо тезис А. Меркель: «Пріоритет країни має бути в якійсь освіті, бізнесі та культурі».

Висновки. За словами керівника відділу забезпечення якості та оцінки Національного бюро акредитації вищої освіти Чеської Республіки Мартіни Відлакової, увесь світ стикнувся із проблемою COVID-19, яка не мала аналогів у минулому, ЗВО, агентства із забезпечення якості та інші стейкхолдери досить активно трансформують свою діяльність та підлаштовуються під нові умови та реалії... Відповідно, ООП «Міжнародний туризм» кафедри туризму ФПГОЕ НПУ ім. М. П. Драгоманова однозначно потребує переосмислення.

Використана література:

1. Обозний В. В., Романенко О. В. Шкільна еколого-освітня робота на природоохоронних територіях. *Функціонування природоохоронних територій в сучасних умовах* : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 30-річчя Національного природного парку «Синевир», Україна, Синевир, 18–20 вересня 2019 р. Синевир, Вид-во НПП «Синевир», 2019. С. 259–261.
2. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII (зі змінами) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
3. Стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до 2022 р. URL: <http://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%AF.pdf> (дата звернення: 16.04.2019).
4. Винницький М. «Teaching Excellence» у планах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: www.britishcouncil.org.ua (дата звернення: 04.12.2019).
5. Навчально-методичний комплекс фахової підготовки бакалавра. Збірник типових програм для студентів I–IV курсів спеціальності «Туризм» фахової підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за ред. зав. кафедри доц. Ковтуна В. В., проф. Обозного В. В. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. № 197. С. 123–141.

References:

1. Oboznii V. V., Romanenko O. V. (2019) Shkilna ekoloho-osvitnia robota na pryrodookhoronnykh terytoriiakh [School ecological and educational work in protected areas] /Functioning of protected areas in modern conditions. Proceedings of the international scientific-practical conference on the occasion of the 30th anniversary of the National Natural Park Synevyr, Synevyr 18–20 veresnia. Synevyr, Vyd-vo NPP «Synevyr». S. 259–261. [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Higher Education»] vid 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian]
3. Stratehiia Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity do 2022 r. [Strategy of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education until 2022 r.] URL: <http://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%AF.pdf> (data zvernennia: 16.04.2019). [in Ukrainian]
4. Vynnytskyi M. «Teaching Excellence» u planakh Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [«Teaching Excellence» in the plans of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education]. URL: www.britishcouncil.org.ua (data zvernennia: 04. 12. 2019). [in Ukrainian]
5. Kovtun V. V., Oboznii V. V. (2008) Navchalno-metodychnyi kompleks fakhovoi pidhotovky bakalavra. Zbirnyk typovykh prohram dlia studentiv I-IV kursiv spetsialnosti «Turyzm» fakhovoi pidhotovky osvitho-kvalifikatsiinoho rivnia «Bakalavr» [Educational and methodical complex of professional bachelor training. Collection of standard programs for students of I-IV courses of the specialty «Tourism» of professional training of educational and qualification level «Bachelor»] Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova, № 197. S. 123–141. [in Ukrainian]

Romanenko O. V., Oboznyi V. V. The quality of education of a tourism specialist at the requirement of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education: challenges and prospects

The issues of preparation and direct passing of accreditation examination in the specialty «242 Tourism» of the educational-professional program «International Tourism» of the first (bachelor's) level of higher education of the Department of Tourism, work of the expert group of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education from September 28 to 30, 2020 in remote mode. The relevance, importance and necessity of which is dictated by modern realities of compliance with the mechanism of formation of the European educational space, which will ensure international recognition of national educational programs, mobility of students and teachers, improve the quality of education. Perspective stages of improvement of work are considered, namely, on vocational guidance – strengthening of vocational guidance work with future entrants, in particular use of the developed system of search of training and professional orientation on local lore and tourism of capable student's youth in system of school profile training, in particular in Small Academy of Sciences; at the organizational and theoretical-analytical stage – theoretical substantiation of the technological approach, as one of the directions of improvement of the learning process. In particular, the training of future bachelors of tourism on the basis of the implementation of the research component of industrial practices, which in different courses should be modeled in such a way as to develop students' research competencies, and on their basis to form professional competencies; at the research and applied stage in the conditions of industrial practice to solve business and economic problems and to create samples of educational and production activity which promote professional growth of the future specialist of the bachelor of tourism; during the educational and methodical stage the developed results are implemented in the educational process, in particular to improve the technology of professional training of future specialists of bachelors of tourism.

Key words: bachelor of tourism specialist, experts, quality assessment criteria, European standards, pedagogy, economics, geography, OPP «International Tourism».

УДК 371.315

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.77.39>

Романова О. О., Мудрик О. В.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Статтю присвячено комплексному аналізу використання відеофільмів на заняттях з іноземної мови. Визначається та обґрунтовується ефективність використання цієї технології під час викладання англійської мови. У роботі визначено основні методологічні та дидактичні вимоги щодо використання відеофільмів у навчальному процесі. Розглянуто основні види навчальних відеоматеріалів, деякі прийоми роботи з відеоматеріалом. Представлені переваги використання методу на заняттях.

Проблема впливу відеоматеріалів на якість навчання, їх роль у розвитку комунікативної компетенції варті спеціального розгляду, тому що для людини, яка вивчає іноземну мову, цей матеріал є практично єдиним джерелом розмовної мови, яка представлена в реальній ситуації мовної та немовної поведінки її носіїв. Окрім того, метою навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції, необхідної для здійснення спілкування, а засобом її реалізації виступають відеоматеріали, які наочно демонструють предмет вивчення.

Метою навчання іноземної мови студентів є створення умов для формування комунікативної компетенції, необхідної для вивчення й осмислення закордонного досвіду в профілюючих та суміжних галузях науки, а також для здійснення культурного та професійного спілкування.

Використання відеофільмів на заняттях дає змогу вирішувати нагальні завдання навчання та викладання. По-перше, студенти у процесі перегляду відеофільмів мають змогу почути справжнє мовлення з вуст носіїв мови. По-друге, відеофільми дають змогу студентам побачити на власні очі те, про що ми говоримо на заняттях, читаємо в текстах та діалогах. Переглядаючи відеофільми, студенти можуть більше довідатися про країну, мова якої вивчається. Крім того, використання відеозаписів на заняттях сприяє індивідуалізації навчання й розвитку вмотивованості мовної діяльності тих, яких навчають.

Використання відео на заняттях сприяє підвищенню якості знань, тому що дає змогу залучити такі види комунікативної діяльності: аудіювання, говоріння, під час виконання вправ – читання та письмо. До того ж показ відеофільмів можна виправдати психологічно, адже саме через органи зору й слуху людина отримує основний обсяг інформації про навколишній світ.

Ключові слова: відеоматеріал, навчання, іноземна мова, комунікативна компетенція, відеофільм, аудіоматеріали, наочність.

Сучасні технології змінили майже кожен частину нашого життя. Інтернет змінив спосіб, за допомогою якого ми отримуємо інформацію і спілкуємося. Неможливо уявити наше життя без мобільних телефонів або комп'ютерів. Ноутбуки та електронні книги також зайняли своє місце в наших сумках. Розроблення нових гаджетів і пристроїв робить нас більш мобільними і краще оснащеними, ніж будь-коли. Такі слова, як Facebook, Google або Instagram, зрозумілі практично кожному з нас. Використання технологій є абсолютно необхідним.